

GARTH STEIN

**THE ART OF
RACING IN
THE RAIN**

Vertaling Michèle Bernard

HarperCollins

Voor dit boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® ten behoeve van verantwoord bosbeheer.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam

Copyright © 2008 by Bright White Light, LLC
Oorspronkelijke titel: *The Art of Racing in the Rain*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2019 HarperCollins Holland
Vertaling: Michèle Bernard
Omslag: *The Art of Racing in the Rain* film artwork © 2019 Twentieth Century Fox Film Corporation.
All Rights Reserved
Omslagontwerp: Pinta
Omslagbeeld: Twentieth Century Fox
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Soest
Druk: CPI Books GmbH, Germany

ISBN 978 94 027 0025 1
ISBN 978 94 027 5373 8 (e-book)
NUR 302
Eerste druk september 2019

Oorspronkelijke Nederlandse uitgave verschenen bij uitgeverij Mouria, Amsterdam
Published by arrangement with Folio Literary Management, LLC and Marianne Schönbach Literary Agency
HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises Limited
® en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met ® zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

1

Ik moet het doen met gebaren. Soms moeten die groot zijn. En hoewel ik af en toe te ver ga en me melodramatisch gedraag, is het voor mij de enige manier om duidelijk en doeltreffend over te brengen wat ik wil. Zodat er geen twijfel bestaat over wat ik bedoel. Ik kan niet vertrouwen op woorden, want tot mijn grote spijt is mijn tong lang, plat en slap uitgevoerd en daarom een uiterst ongeschikt instrument om voedsel al kauwend in mijn mond te verplaatsen en nog minder geschikt om slimme en ingewikkelde meerletter-grepige geluiden te maken die je kunt verbinden om zinnen te vormen. En daarom wacht ik hier op de kille tegels van de keukenvloer in een plas van mijn eigen urine tot Denny thuiskomt – hij kan er elk moment zijn.

Ik ben oud. En hoewel ik best nog veel ouder zou kunnen worden, is dat niet de manier waarop ik eruit wil stappen. Volgespoten met pijnstillers en steroïden tegen gezwollen gewrichten. Mistig zicht als gevolg van grauwe staar. Plompe, plasticachtige pakken hondenluiers in de voorraadkast. Denny zou zeker zo'n wagentje voor me kopen dat ik op straat heb gezien, met een draagtoestel voor het achterwerk zodat een hond zijn kont achter zich aan kan slepen als alles het langzaam maar zeker laat afweten. Dat is vernerdend en hondonterend. Ik weet niet of het erger is dan een hond verkleed voor Halloween, maar het komt aardig in de buurt. Hij zou het uit liefde doen, natuurlijk. Hij zou me zeker zo lang moge-

lijk in leven proberen te houden, terwijl mijn lijf aan alle kanten achteruitgaat en uit elkaar valt tot er helemaal niets meer over is dan mijn hersens, drijvend in een glazen pot met heldere vloeistof, terwijl mijn oogballen aan de oppervlakte ronddobberen en allerlei slangen en buizen de overblijfselen voeden. Maar ik wil niet in leven gehouden worden. Want ik weet wat er daarna komt. Ik heb het op televisie gezien, in een documentaire over Mongolië nota bene. Het was het beste wat ik ooit zag op tv, afgezien van de Europese Grand Prix van 1993 natuurlijk, de beste race aller tijden, waarin Ayrton Senna liet zien dat hij een genie was in de regen. Na die Grand Prix van 1993 is het beste wat ik ooit op televisie zag die documentaire, die me alles verklaarde, alles duidelijk maakte en de hele waarheid vertelde: als een hond zijn levens als hond heeft geleefd, wordt hij in zijn volgende incarnatie een mens.

Ik heb me altijd bijna-menselijk gevoeld. Ik heb altijd geweten dat ik anders ben dan andere honden. Natuurlijk zit ik in een hondenlijf, maar dat is slechts het omhulsel. Wat erin zit, daar gaat het om. De ziel. En mijn ziel is erg menselijk.

Ik ben er nu klaar voor om een mens te worden, hoewel ik beseft dat ik dan alles wat ik ben geweest zal kwijtraken. Al mijn herinneringen, al mijn ervaringen. Ik zou ze allemaal wel willen meenemen naar mijn volgende leven – ik heb zoveel meegemaakt met de familie Swift – maar ik heb weinig in te brengen. Wat kan ik nog meer doen dan mezelf dwingen het me te herinneren? Proberen alles wat ik weet in te prenten in mijn ziel, iets wat geen oppervlak heeft, geen kanten, geen bladzijdes, geen enkele vorm. Het zo diep in de zakken van mijn wezen mee te dragen dat als ik mijn ogen opendoen en naar mijn nieuwe handen kijk, met hun duimen die zich heel stevig om hun vingers kunnen klemmen, ik het al weet. Ik het al zie.

De deur gaat open en ik hoor hem met zijn bekende kreet: ‘Jo,

Zo!’ Normaal gesproken zet ik automatisch mijn pijn opzij en hijs ik me op m’n poten, kwispel met mijn staart, laat mijn tong uit m’n bek hangen en duw mijn kop in zijn kruis. Het vereist menselijke wilskracht me bij deze gelegenheid in te houden, maar ik doe het. Ik hou me in. Ik kom niet overeind. Ik acteer.

‘Enzo?’

Ik hoor zijn voetstappen, de bezorgdheid in zijn stem. Hij vindt me en kijkt omlaag. Ik til mijn kop op, kwispel zwakjes met mijn staart zodat die tegen de vloer tikt. Ik ga helemaal op in mijn rol.

Hij schudt zijn hoofd en haalt zijn hand door zijn haar, zet de plastic tas van de supermarkt neer waar zijn avondeten in zit. Ik ruik de gebraden kip door het plastic heen. Vanavond eet hij gebraden kip en ijsbergsla.

‘O, Enz,’ zegt hij.

Hij buigt zich naar me toe, knielt, raakt mijn kop aan zoals hij dat altijd doet, streelt langs de vouw achter m’n oor en ik til mijn kop op en lik zijn bovenarm.

‘Wat is er gebeurd, jongen?’ vraagt hij.

Gebaren schieten tekort.

‘Kun je opstaan?’

Ik probeer overeind te krabbelen. Mijn hart slaat op hol, maakt een sprongetje, want nee, het lukt niet. Ik raak in paniek. Ik dacht dat ik gewoon een toneelstukje deed, maar ik kan echt niet overeind komen. Shit. Het leven dat de kunst nabootst.

‘Rustig aan, jongen,’ zegt hij en hij drukt op mijn borst om me te kalmeren, ‘ik heb je.’

Hij tilt me met gemak op, hij wiegt me en ik ruik de geur van de dag die op hem zit. Ik ruik alles wat hij vandaag heeft gedaan. Zijn werk, de garage waar hij de hele dag achter de balie heeft gestaan, zoetje broodjes bakken met de klanten die tegen hem schreeuwen omdat er iets mis is met hun BMW en het te duur vinden hem te

laten maken, en dan worden ze kwaad en beginnen ze tegen iemand te schreeuwen. Ik ruik zijn lunch. Hij is naar het Indiase tentje geweest waar hij zo gek op is. Onbeperkt eten. Het is goedkoop en soms neemt hij een bakje mee en steelt dan een extra portie kip tandoori en gele rijst om het 's avonds nog een keer te eten. Ik ruik bier. Hij is onderweg ergens gestopt. Het Mexicaanse restaurant op de heuvel. Ik ruik de tortillachips in zijn adem. Nu wordt alles duidelijk. Normaal gesproken weet ik precies hoe laat het is, maar nu had ik niet opgelet vanwege mijn emotoneel.

Hij zet me voorzichtig in de badkuip en doet dat doucheding aan dat je in je hand kunt houden en zegt: 'Rustig maar, Enz.'

Hij zegt: 'Sorry dat ik te laat was. Ik had meteen naar huis moeten komen, maar de jongens van het werk stonden erop dat ik bleef. Ik zei tegen Craig dat ik het voor gezien hield en...'

Hij dwaalt af en ik besef dat hij denkt dat mijn ongelukje kwam omdat hij te láát was. O, nee. Zo was het niet bedoeld. Het is zo moeilijk om te communiceren, er zijn zoveel bewegende onderdelen. Je hebt de presentatie en je hebt de interpretatie, en het probleem is dat ze zo afhankelijk zijn van elkaar. Ik wilde niet dat hij zich hierdoor rot zou voelen. Ik wilde gewoon dat hij zou accepteren dat het oké was om me los te laten. Hij heeft zoveel te verstouwen gekregen en is net weer een beetje overeind gekrabbeld. Het zou heel goed voor hem zijn als hij zich over mij geen zorgen meer hoefde te maken. Hij zou zich door mij moeten laten bevrijden om briljant te zijn.

Hij is zo briljant. Hij straalt. Hij is prachtig, met zijn handen waarmee hij dingen pakt en met zijn tong die dingen zegt, en hoe hij staat en zijn voedsel zo lang kauwt en tot een pasta vermaalt voor hij het doorslikt. Ik zal hem en kleine Zoë missen en ik weet dat zij mij zullen missen. Maar sentimentaliteit mag mijn grote plan niet in de war sturen. Als dat is uitgevoerd, kan Denny vrij en

blij zijn leven leiden en zal ik in een nieuwe vorm op aarde terugkomen, als een mens, en ik zal hem vinden en zijn hand schudden en iets over zijn talenten zeggen. En dan geef ik hem een knipoog en zeg: 'Je moet de groeten hebben van Enzo', dan draai ik me om en loop snel weg terwijl hij me naroept: 'Kennen wij elkaar?' Hij zal roepen: 'Hebben wij elkaar al eens eerder ontmoet?'

Na het bad maakt hij de keukenvloer schoon terwijl ik toekijk; hij geeft me mijn voer dat ik weer te snel opeet, en dan zet hij me voor de tv terwijl hij zijn avondeten maakt.

'Wat dacht je van een video?' zegt hij.

'Ja, een video,' antwoord ik, maar hij hoort me natuurlijk niet.

Hij doet een videoband van een van zijn races in de recorder, zet hem aan en we kijken ernaar. Het is een van mijn lievelingsbanden. De racebaan is droog tijdens de opwarmronde en net nadat de groene vlag wordt gezwaaid voor de start van de race, komt het met bakken uit de hemel, een plensbui die de baan overspoelt, alle racewagens om hem heen raken de macht over het stuur kwijt en belanden naast de baan, maar hij rijdt er dwars doorheen alsof de regen niet op hem valt, alsof het water door een betovering van zijn pad was verdwenen. Net als bij de Europese Grand Prix van 1993, toen Senna in de openingsronde vier racewagens inhaalde, vier van de beste wedstrijdrijders in hun wedstrijdagens – Schumacher, Wendlinger, Hill en Prost. En hij ging ze allemaal voorbij. Alsof hij betoverd was.

Denny is net zo goed als Ayrton Senna. Maar niemand ziet hem staan, want hij heeft verantwoordelijkheden. Hij heeft een dochter, Zoë, en hij had een vrouw, Eve, die ziek was tot ze doodging, en hij heeft mij. En hij woont in Seattle terwijl hij ergens anders zou moeten wonen. En hij heeft een baan. Maar soms gaat hij weg en komt hij terug met een beker die hij me laat zien. Dan vertelt hij me alles over zijn races en hoe hij straalde op de racebaan en hoe hij die

andere coureurs in Sonoma of Texas of Mid-Ohio een lesje heeft geleerd in hoe je in de regen moet rijden.

Als de band is afgelopen zegt hij: ‘Laten we even naar buiten gaan’, en ik doe mijn best om overeind te komen.

Hij tilt mijn gat de lucht in en brengt me in evenwicht en dan gaat het goed. Om dat te laten zien, wrijf ik met mijn snuit tegen zijn dijbeen.

‘Zo ken ik mijn Enzo weer.’

We verlaten onze flat; het is een bijtende, koele, winderige en heldere avond. We lopen slechts tot de hoek van de straat en weer terug, zo’n last heb ik van mijn heup en Denny ziet dat. Denny weet het. Als we terug zijn, geeft hij me mijn hondenkoekjes voor het slapengaan en ik nestel me in mijn bed op de grond naast dat van hem. Hij pakt de telefoon en draait een nummer.

‘Mike,’ zegt hij. Mike is Denny’s vriend van de zaak waar ze allebei achter de balie staan. Ze noemen dat ‘klantenservice’. Mike is een kleine vent met vriendelijke roze handen die altijd frisgewassen zijn. ‘Mike, kun jij het morgen van me overnemen? Ik moet weer met Enzo naar de dierenarts.’

We zijn de laatste tijd vaak naar de dierenarts geweest om allerlei medicijnen te krijgen waardoor ik me beter zou moeten voelen, maar ze helpen niet echt. En omdat ze niet helpen en gezien alles wat er gisteren is gebeurd, heb ik het Masterplan in werking gezet.

Denny houdt even zijn mond, en als hij weer begint te praten klinkt zijn stem niet als die van hem. Hij klinkt rauw, alsof hij verkouden is of last heeft van een allergie.

‘Ik heb geen idee,’ zegt hij. ‘Ik weet niet of ik hem weer mee terug kan nemen.’

Ik kan dan misschien geen woorden vormen, maar ik begrijp ze wel. En ik ben verrast door wat hij zegt, ook al heb ik het zelf in gang gezet. Heel even ben ik verrast dat mijn plan werkt. Ik weet

dat dit voor alle betrokkenen het beste is. Denny heeft geen andere keus. Hij heeft mijn hele leven zoveel voor mij gedaan. Hij verdient het dat ik hem bevrijd. Hem laat oprijzen. We hebben het leuk gehad en nu is het voorbij; wat is daar mis mee?

Ik doe mijn ogen dicht en luister half in slaap naar alles wat hij iedere avond doet voor het slapengaan. Tandepoetsen en spugen en de boel nat spatten. Al die dingetjes. Mensen en hun rituelen. Soms klampen ze zich er zo krampachtig aan vast.

2

Hij plukte me zo uit een berg puppy's, een verwarde, golvende klunwen poten, oren en staarten achter een schuur op een stinkende akker in de buurt van Spangle, een stad in het oosten van de staat Washington. Ik weet niet veel meer van waar ik vandaan kwam, maar ik herinner me mijn moeder, een stevige labradorteef met hangende tepels die heen en weer zwaaiden als mijn nestgenoten en ik er over het erf achteraan holden. Eerlijk gezegd leek onze moeder niet zo begaan met ons en het kon haar niet veel schelen of we nou aten of verhongerden. Ze leek wel opgelucht als een van ons het nest verliet. Dat was weer één keffend zoogdiertje minder dat haar achtervolgde om haar borsten leeg te zuigen.

Ik heb mijn vader nooit gekend. De mensen op de boerderij vertelden Denny dat hij een kruising was tussen een herdershond en een poedel, maar dat geloof ik niet. Ik had op de boerderij nog nooit een hond gezien die er zo uitzag, en hoewel de vrouw aardig was, was het dominante mannetje een gemene klootzak die je recht in je gezicht leugens verkocht, ook als de waarheid hem beter zou zijn uitgekomen. Hij weidde enorm uit over de verschillen in intelligentie tussen hondenrassen onderling en hij was ervan overtuigd dat herders en poedels het slimst waren en daarom ook meer in trek – en dus duurder – als ze ‘omwille van hun temperament met een labrador werden gekruist’. Allemaal flauwekul. Iedereen weet dat herders en poedels niet bijzonder slim zijn. Het zijn brave luis-

teraars en volgers, maar geen onafhankelijke denkers. Vooral die blauwogige schaapherders uit Australië waarover mensen zo'n stampeï maken als ze een frisbee vangen. Natuurlijk zijn ze wel slim en snel, maar ze kijken niet verder dan hun neus lang is; het zijn echte gewoontedieren.

Ik weet zeker dat mijn vader een terriër was. Want terriërs zijn probleemoplossers. Ze doen wat er gezegd wordt, maar alleen als dat in de lijn ligt van wat ze al van plan waren. Er was zo'n terriër op de boerderij. Een Airdale. Groot, bruinzwart en stoer. Daar moest je geen ruzie mee krijgen, dat wist iedereen! Hij woonde niet bij ons op het omheinde terrein achter het huis. Hij woonde in de schuur aan de voet van de heuvel bij de beek waar de mannen heen gingen om hun trekkers te laten maken. Maar soms kwam hij de heuvel op en dan bleef iedereen bij hem uit de buurt. Het gerucht deed de ronde dat hij een vechthond was die door het dominante mannetje apart werd gehouden omdat hij een andere hond al wilde verscheuren als die alleen maar in zijn richting róók. Om een verkeerde blik zou hij zijn tanden al in het nekvel van een andere hond zetten. En als zijn teefje loops was, sprong hij erbovenop en deed wat hem te doen stond zonder zich af te vragen of er iemand keek of dat het iemand wat kon schelen. Ik vroeg me vaak af of hij mij had verwekt. Ik heb zijn bruinzwarte kleur, mijn vacht is een beetje springerig en mensen hebben vaak gezegd dat ik vast iets van een terriër in me heb. Ik zou mezelf het liefst zien als afstammeling van een gedetermineerde genenpool.

De dag dat ik wegging bij de boerderij was het bloedheet, weet ik nog. In Spangle was het elke dag heel warm en ik dacht dat de wereld gewoon een hete plek was, kou kende ik niet. Ik had het nog nooit zien regenen en wist ook niet veel van water af. Water was dat spul in emmers waaruit de oudere honden dronken en het was het spul dat het dominante mannetje uit de slang liet spuiten om te

richten op de snuit van honden die wilden vechten. Maar de dag dat Denny kwam, was het uitzonderlijk heet. Mijn nestgenoten en ik waren zoals gewoonlijk met elkaar aan het stoeien toen er een hand in de berg werd gestoken die me in mijn nekvel greep, waardoor ik ineens in de lucht bungelde.

‘Deze,’ zei de man.

Het was de eerste glimp van de rest van mijn leven. Hij was slank en had lange, spichtige spieren. Geen grote man, maar wel zelfverzekerd. Hij had heldere, ijsblauwe ogen. Zijn ruige haar en sjofele baardje waren donker en weerbarstig als van een Ierse terriër.

‘De beste van het nest,’ zei de vrouw. Zij was aardig; ik vond het altijd fijn als ze ons knuffelde in haar zachte schoot. ‘De liefste. De beste.’

‘We dachten erover hem te houden,’ zei het dominante mannetje, dat erbij kwam staan met zijn grote laarzen vol aangekoekte modder uit de beek waar hij een hek repareerde. Dat was zijn gebruikelijke tekst. Jezus, ik was een twaalf weken oude pup en ik had hem dat nou al zo vaak horen zeggen. Hij zei dat alleen om meer aan ons te verdienen.

‘Wilt u hem wel kwijt?’

‘Voor een mooie prijs,’ zei het dominante mannetje terwijl hij met toegeknepen ogen naar de lucht staarde die vaalblauw was door de zon. ‘Voor een mooie prijs.’

3

‘Heel voorzichtig. Alsof je op eieren loopt die je niet wilt breken. Zó moet je rijden in de regen,’ zegt Denny altijd.

Als we samen naar video’s kijken – wat we al doen vanaf de dag dat ik hem ken – legt hij dit soort dingen aan mij uit. (Aan mij!) Dingen als evenwicht, vooruitzien en geduld zijn van levensbelang bij het racen. Ogen in je achterhoofd hebben, dingen zien die je eerder niet zag. Rijden op je gevoel. Ik vond het altijd het leukst als hij vertelde over het uitschakelen van je geheugen. Dat je niet meer denkt aan wat je een seconde eerder deed. Goed of slecht. Want het geheugen zet de tijd terug. Om je dingen te herinneren moet je jezelf losmaken van het heden. Als je als coureur ook maar enig succes wilt hebben, mag je je niets herinneren.

Daarom registreren coureurs alles wat ze doen dwangmatig, al hun races; met camera’s in hun cockpit die alles vastleggen en met apparatuur die alle gegevens registreert; een coureur mag geen getuige zijn van zijn eigen successen. Dat is althans wat Denny zegt. Hij zegt dat racen iets is wat je moet dóén. Dat je samenvalt met het moment zelf en dat je je nergens anders bewust van bent. Bepiegingen komen later wel. De grote kampioen Julian SabellaRosa heeft ooit gezegd: ‘Tijdens een race werken mijn lichaam en geest zo snel en zo goed samen, dat ik vooral niet moet gaan denken, anders zou ik zeker fouten maken.’

4

Denny verhuisde me helemaal van de boerderij in Spangle naar Leschi, een wijk in Seattle, waar hij in een kleine flat aan het Lake Washington woonde. Ik vond het niet fijn in die flat, ik was gewend aan weidse, open ruimtes en ik was nog een echte pup; we hadden echter een balkon dat uitkeek over het meer en dat vond ik prettig, want ik ben voor een deel een waterspaniël, van moederskant.

Ik groeide snel, en in dat eerste jaar ontstond er tussen Denny en mij een gevoel van diepe genegenheid en vertrouwen. En daarom was ik zo verbaasd toen hij zo snel verliefd werd op Eve.

Hij nam haar mee naar huis en zij rook lekker, net als hij. Onder invloed van glaasjes alcohol, waar ze raar van gingen doen, hingen ze aan elkaar alsof hun kleding ze in de weg zat en trokken ze aan elkaar, sjorden, beten op elkaars lip en porden met hun vingers en rukten aan haren, een en al elleboog, tenen en speeksel. Ze lieten zich op het bed vallen en hij beklom haar en ze zei: ‘De grond is vruchtbaar – wees voorzichtig!’ En hij zei: ‘Ik omhels de vruchtbaarheid.’ En hij ploegde het land tot haar vuisten de lakens vastgrepen, haar rug zich kromde en ze het uitschreeuwde van geluk.

Toen hij opstond en naar de badkamer liep om te plassen, klopte ze op mijn kop, die een stukje boven de vloer hing, want ik was nog maar net een jaar, dus onvolwassen en een beetje geïntimideerd door al dat geschreeuw. Ze zei: ‘Je vindt het toch niet erg dat ik van hem hou? Ik zal niet tussen jullie in komen te staan, hoor.’

Ik respecteerde het dat ze het aan me vroeg, maar ik wist dat ze wél tussen ons in zou komen te staan en daarom vond ik haar voorbarige bewering onoprecht.

Ik probeerde me niet beledigd te gedragen, ik wist hoe smoorverliefd Denny op haar was. Maar ik geef toe dat ik haar aanwezigheid niet zo grif omhelsde. En daarom omhelsde zij mij op haar beurt niet erg van harte. We waren beiden een satelliet die cirkelde om Denny's zon en we streden om het meeste licht. Zij had natuurlijk het voordeel van haar tong en haar duimen, en als ik keek hoe zij hem kuste en knuffelde, wierp ze soms een blik op mij en gaf me een knipoog alsof ze zich verkneukelde: *Kijk naar mijn duimen! Zie wat ze allemaal kunnen!*